Súd:	Okresný súd Košice okolie
Spisová značka:	14C/380/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7514221059
Dátum vydania rozhodnutia:	14. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ľubica Adamčíková
ECLI:	ECLI:SK:OSKE3:2019:7514221059.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice-okolie sudkyňou JUDr. Ľubicou Adamčíkovou v právnej veci žalobkýň: 1. U. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. M. W. F., L. Z. XX, 2. M. T., rod. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom U. M. W. F., L. Z. XX, obidve zast. JUDr. Milanom Slebodníkom, advokátom so sídlom v Košiciach, Štúrova 20 proti žalovaným: 1. C. R., nar. XX.X.XXXX, bytom U. L. Č..XXX, zast. JUDr. Petrom Molitorisom, PhD., advokátom so sídlom v Košiciach, Štúrova 20 a 2. KOOPERATÍVA poisťovňa a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441 o náhradu nemajetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaní v 1. a 2.rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 1.rade sumu 10 000,00 eur a žalobkyni v 2.rade sumu 5 000,00 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, pričom plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhému žalovanému.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

III. Súd priznáva žalobkyniam v 1. a 2.rade každej z nich právo na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2.rade v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa podaným žalobným návrhom domáhali, aby súd zaviazal žalovaných v 1. a 2.rade k povinnosti zaplatiť žalobkyni v 1.rade sumu 30 000,00 eur a žalobkyni v 2.rade sumu 25 000,00 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do života dcéry žalobkyne v 1.rade a sestry žalobkyne v 2.rade, ktorá tragicky zahynula pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný v 1.rade.

2. Žalovaný v 1.rade so žalobným návrhom nesúhlasil, žiadal ho zamietnuť, pretože nárok žalobkyni neuznáva.

3. Žalovaný v 2.rade taktiež žiadal žalobný návrh zamietnuť z dôvodu nedostatku pasívnej legitimácie a z dôvodu premlčaného nároku.

4. Súd vykonal dokazovanie oboznámením s pripojeným spisom tunajšieho súdu sp.zn. 5T 176/12, ako aj ostatným spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

5. Dňa 30.11.2011 okolo 21.40 hod. pred priemyselným parkom pri obci Kechnec, okr. Košice-okolie viedol žalovaný v 1.rade svoje osobné motorové vozidlo zn. VW Passat EČ: V.-XXX Z. neprimeranou rýchlosťou v rozmedzí od 77,5-82,4 km/hod., pričom primeraná rýchlosť vozidla zodpovedajúca rozhľadu vodiča na neosvetlenú vozovku v nočných podmienkach bola za aktuálnych adhéznych podmienok v rozmedzí 48,7-52,8 km/hod., kde na priamom úseku vozovky v čase kedy míňal autobus, ktorý sa rozbiehal zo zastávky v protismernom jazdnom pruhu. Spoza neho z ľavej strany vybehla na

vozovku do jeho smeru jazdy chodkyňa U. Q., na ktorú nereagoval včas a prednou časťou vozidla narazil do chodkyne, v dôsledku čoho táto utrpela pomliaždenie mozgu a vnútrolebečné krvácanie pri politraume, na následky ktorého dňa 4.12.2011 zomrela v Nemocnici s poliklinikou v Košiciach. Rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 25.3.2015 pod sp.zn. 5T/176/2012 bol žalovaný v 1.rade za uvedený skutok uznaný vinným, nakoľko z nedbanlivosti spôsobil smrť závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Trestného zákona sa mu výkon trestu odňatia slobody podmienečne odkladá na skúšobnú dobu v trvaní 20 mesiacov. Taktiež mu bol podľa § 61 ods. 1, 2 Trestného zákona uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidla každého druhu v trvaní 30 mesiacov. Uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21.9.2015 pod sp.zn. 8Po/44/2015 bolo odvolanie Okresného prokurátora a obžalovaného C. R. zamietnuté a rozsudok prvostupňového súdu nadobudol právoplatnosť dňa 21.9.2015.

6. Žalobkyňa v 1.rade uviedla, že jej dcéra Vierka, ktorá zomrela pri dopravnej nehode, žila s ňou v spoločnej domácnosti, bola slobodná a navzájom si veľmi dobre rozumeli. Dcéra U. jej veľmi pomáhala, a to jednak finančne, ako aj so synom L., kde sa striedali pri jeho výchove. Taktiež bola aj spoludlžníčkou na byt, ktorý si zakúpili formou hypotekárneho úveru. Dcéra U. jej vo všetkom pomáhala, bola veľmi pracovitá, usmievavá a obľúbená. Potom čo tragicky zahynula, bol to pre ňu veľký šok a v dôsledku tohto nešťastia sa liečila na psychiatrií, keďže bola u nej zistená ťažká depresia. Na psychiatrickom oddelení bola hospitalizovaná mesiac, avšak aj v súčasnosti sa podrobuje psychiatrickému vyšetreniu ambulantnou formou a stále užíva lieky, ktoré jej predpisuje psychiater. Ďalej uviedla, že okrem dcéry Vierky s ňou žil v spoločnej domácnosti aj syn Samuel a dcéra M., avšak tá sa neskôr vydala a odišla zo spoločnej domácnosti. Dcéra Vierka jej bola veľkou oporou, ako aj v čase keď sa rozviedla s manželom, ktorý bol závislý hrou na hracích automatoch. Ďalej uviedla, že žiadne zdravotné problémy nemá, iba psychické problémy.

7. Žalobkyňa v 2.rade uviedla, že návrh podala z toho dôvodu, že bola to jej sestra, ktorá zahynula a ktorá jej veľmi chýba a s ktorou vyrastala od malička. So sestrou žila v spoločnej domácnosti až do jej tragickej smrti, a to spolu aj s matkou a bratom. Po tejto nehode odišla do Hlohovca za prácou a práve z dôvodu tragického úmrtia jej sestry už nemohla zotrvať v tejto domácnosti, pretože jej to veľmi pripomínalo sestru. Medzi ňou a nebohou sestrou bol malý vekový rozdiel a mali medzi sebou veľmi dobrý vzťah. Chodievali spolu na diskotéky a trávili spolu veľa času. V čase keď došlo k dopravnej nehode bola na brigáde a túto skutočnosť sa dozvedela od svojej matky. V tom čase ešte bývala v spoločnej domácnosti aj so sestrou U., až v roku 2014 keď sa vydala, odišla bývať k manželovi. Uviedla ďalej, že jej sestra veľmi chýba, pričom v súčasnej dobe opätovne žije s matkou v jednej domácnosti, avšak veľmi ťažko to znáša a keďže všetko v tomto byte jej pripomína sestru, uviedla, že musí odísť bývať preč. Uviedla, že ona stále tomu nemôže uveriť, že jej sestra zomrela a nevie sa s tým vyrovnať.

8. Žalovaný v 1.rade uviedol, že k nehode došlo niekedy v novembri v čase okolo 21.30 hod., keď išiel do práce, na nočnú zmenu a podľa jeho tvrdenia išiel predpisovo, keďže tam je povolená rýchlosť 90 km/hod.. Videl pred sebou autobus, keď sa približoval a vtedy poza autobusu vybehla chodkyňa, ktorá mala kapucňu na hlave. Uviedol, že miesto, kde sa stala táto nehoda vôbec nebolo osvetlené a taktiež ani prechod pre chodcov ani autobusová zastávka neboli osvetlené. Išiel rýchlosťou 70 km/hod. a hneď na mieste poskytol chodkyni aj prvú pomoc. Podľa neho aj táto chodkyňa mala podiel na tejto nehode, pretože všetci ľudia ktorí vystúpili z autobusu, zostali stáť na zastávke pokiaľ odíde autobus, iba práve táto chodkyňa sa pustila skôr. Vyjadril úprimne ľútosť nad tým čo sa stalo a uviedol, že nie je schopný žalobkyniam uhradiť požadovanú sumu. Ďalej uviedol, že sám si prežil svoje, pretože už skutočnosť, že bol obžalovaný zanechala na ňom stopy, a to hlavne zdravotné, keďže mu bol zistený nádor, v dôsledku čoho musel podstúpiť operáciu. Psychicky sa neliečil, pretože mu veľmi pomohla rodina. V súčasnej dobe je zamestnaný vo firme Getrak ford ako technik a jeho priemerný čistý mesačný zárobok činí zhruba 750-800,00 eur. Je ženatý a má dve maloleté deti.

9. Žalovaný v 2.rade vo svojom písomnom vyjadrení, na ktorom zotrval aj na pojednávaní uviedol, že návrh žalobcov považuje za nedôvodný, namietal pasívnu vecnú legitimáciu a zároveň vzniesol aj námietku premlčania tohto nároku. Poukázal na čl. 3 ods.1 Smernice Rady 72/166/EHS zo dňa 24.4.1972 o Aproximácií právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, čl. 1 ods.1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30.9.1983 o Aproximácií právnych predpisov členských

štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a čl. 1 ods.1 tretej smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14.5.1990 o aproximácií právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, kde tieto sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Smernice uvedené v rozhodnutí ESD boli v roku 2009 konsolidované Smernicou 2009/2013.

10. V zmysle judikatúry ESD z predmetu prvej, druhej a tretej smernice, ako aj z ich znenia vyplýva, že ich cieľom nie je harmonizácia zodpovednosti za škodu členských štátov a že podľa súčasného práva spoločenstvá, samotné členské štáty môžu voľne upraviť zodpovednosť za škodu pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel.

11. ESD vo svojom rozsudku Farell C-356/05 uviedol, že povinnosť poistného krytia cestujúcich je definovaná právnymi predpismi spoločenstva, rozsah odškodnenia upravuje predovšetkým vnútroštátne právo.

12. V zmysle bodu (22) Smernice 2009/103/ES: „Škody na zdraví a škody na veciach, ktoré utrpeli chodci, cyklisti a iní nemotorizovaní užívatelia cesty, ktorí sú obyčajne najslabšími účastníkmi nehody, by malo pokrývať povinné poistenie vozidla účastného na nehode, ak majú nárok na náhradu škody podľa vnútroštátneho práva. Toto ustanovenie nepredurčuje zodpovednosť za škodu alebo výšku náhrady za škodu pri konkrétnej nehode podľa vnútroštátnych právnych predpisov“.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že určenie rozsahu odškodnenia obetí pri dopravných nehodách je vyhradené pre členské štáty EÚ. Žalovaný v 2.rade zastáva názor, že európske motorové smernice nemajú priamy účinok. Smernice majú špeciálne postavenie v rámci komunitárneho práva Spoločenstva a sú záväzné pre členské štáty Spoločenstva, ktorým sú určené, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva na orgány členského štátu. Smernica je vždy adresovaná členským štátom. Nezaväzuje a nezakladá priamo práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám a vyžaduje si transpozíciu do vnútroštátneho práva formou aktu členského štátu.

14. Lehotu na transpozíciu do právneho poriadku členského štátu upravuje priamo smernica tzv. motorové smernice boli transponované do právneho poriadku SR práve zákonom č.381/2001 Z.z. a jeho následnými novelami. V prípade smerníc ustanovenia čl. 249 Zmluvy o založení európskych spoločenstiev (ďalej len ZES) nepredpokladá ich priamu aplikovateľnosť. O smernici ZES hovorí, že zaväzuje členský štát, a to len čo do cieľa, ktorý sa má dosiahnuť. ESD však čiastočne za splnenia určitých podmienok priznal smerniciam obdobný účinok, aký majú nariadenia, a to v prípadoch, že štát neimplementoval smernicu v určenom čase alebo stanoveným spôsobom a pritom sú splnené podmienky na priznanie priameho účinku. Významným rozhodnutím ESD v danom prípade je rozhodnutie vo veci Marshall C-152/84, v ktorom ESD argumentoval, že: a/ smernica nemôže sama o sebe ukladať povinnosti jednotlivcom, a preto nemôže byť ustanovenie smernice použité proti nemu, b/ čl. 249 ZES priznáva záväznosť smernice len voči členským štátom nie jednotlivcom.

15. S poukazom na už uvedené je priamy účinok smernice potrebné, aby boli naplnené nasledovné podmienky: 1. jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, 2. nepodmienečný záväzok, 3. uplynutie času na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku, 4. nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi.

16. Bez ohľadu na to, či je v smernici v konkrétnom prípade priznaný priamy účinok, účastník súdneho konania môže žiadať, aby sa prihliadalo na nepriamy účinok smerníc, t.j., aby sa vnútroštátne právo vykladalo eurokonformne. Európsky súdny výklad má však svoje hranice, ktoré boli postupne vymedzené rozhodovacou činnosťou ESD tak, že zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad contra legem vnútroštátneho práva, pričom je tiež obmedzený všeobecnými právnymi zásadami akými sú predovšetkým zásada právnej istoty a zákaz retroaktivity.

17. Podľa názoru žalovaného v 2.rade, naša právna úprava definuje rozsah poistného krytia povinného zmluvného poistenia tak, že doň nezahŕňa nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pozostalých blízkych osôb po obetiach dopravnej nehody. Tento záver potvrdil aj Najvyšší súd v rozhodnutiach sp.zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011 a sp.zn. 4Cdo 139/2011 zo dňa 30.10.2012, a preto prípadný eurokonformný výklad pojmu „škoda na zdraví" podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. o PZP v tom zmysle, že by mal zahŕňať aj náhradu nemajetkovej ujmy blízkych osôb obetí dopravnej nehody by bol v rozpore so slovenským právom (contra legem), a preto by nemal byť prípustný. Takýto eurokonformný výklad by tiež odporoval princípom právnej istoty, pričom by zároveň aj retroaktívne zasahoval do existujúcich vzťahov povinného zmluvného poistenia, čo by odporovalo princípom právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

18. Na základe toho žalovaný v 2.rade uvádza, že k zahrnutiu práva pozostalých blízkych osôb po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy do existujúcej úpravy PZP nemožno dospieť ani eurokonformným výkladom Zákona o PZP (nepriamym účinkom smerníc).

19. ESD je súdnym orgánom Európskej únie, ktorý v spolupráci so súdnymi orgánmi členských štátov dohliada na uplatňovanie a jednotný výklad práva EÚ. ESD vo svojej judikatúre vyvodil pre vnútroštátne správne a súdne orgány povinnosť, aby v rámci svojich právomoci v plnom rozsahu uplatňovali právo únie a chránili práva priznané občanom, pričom zostanú nepoužité všetky ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s právom únie bez ohľadu na to, či boli prijaté pred alebo po prijatí právnej normy únie.

20. Právnym titulom k záväznosti existujúcej judikatúry ESD pre národné súdy nie je jeho normatívny charakter, ktorý neexistuje, ale povinnosť aplikovať komunitárne právo správne, t.j. tak ako určil ESD. Pokiaľ ide o rozhodnutia ESD iné ako výkladové, teda tie, ktoré sa týkajú platnosti aktov orgánov Spoločenstva, z ich povahy nesporne vyplýva, že musia mať účinky erga omnes. Pokiaľ však ide o rozhodnutia, ktoré predstavujú riešenia konkrétneho sporu, tie majú zase účinok inter partes. ESD nemá kompetenciu vykladať vnútroštátne predpisy, pokiaľ nie sú v rozpore s nejakým konkrétnym nariadením alebo smernicou EÚ.

21. V zmysle uvedeného žalovaný v 2.rade je toho názoru, že ESD vo svojom rozhodnutí C-22/12, o ktoré žalobcovia opierajú svoju argumentáciu, nevyslovil nesprávnu transpozíciu tzv. motorových smerníc, ale výslovne rozhodol, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Podľa žalovaného v 2.rade slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia.

22. Je potrebné vziať do úvahy aj skutkové okolnosti prípadu posudzovaného ESD v konaní C-22/12. Z predmetného rozsudku ESD vo veci Haasová c/a Petrík, Holingová prejednávanej na Krajskom súde v Prešove je zrejmé, že ide o prípad dopravnej nehody, ktorá sa stala na území Českej republiky, v zmysle Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody uzavretého 4.5.1971 v Haagu, ktorý ratifikovala Slovenská republika, Česká republika ako aj ďalšie krajiny.

23. Uvedené však nie je možné aplikovať v tomto konaní, nakoľko slovenská právna úprava pod pojmom škoda nerozumie nemajetkovú ujmu, teda ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zásah do osobnostných práv spôsobila, ak iný spôsob nápravy nie je možný, naopak, tieto pojmy striktne odlišuje.

24. V zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zák. o PZP, má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a náklady pri usmrtení. V prípade usmrtenia poškodeného majú rodinní príslušníci poškodeného nárok na náhradu nákladov na výživu a nákladov spojených s pohrebom, a to vychádzajúc z ust. OZ. Nemajetková ujma nespadá pod rozsah poistenia upravených v § 4 zák. o PZP, a preto žalobcovia nemajú nárok vymáhať túto náhradu od žalovaného v 2.rade, a to ani po vydaní rozhodnutia ESD C-22/12, nakoľko uvedené rozhodnutie je záväzné len inter partes a vzhľadom na odlišné rozhodné právo, ktoré je aplikovateľné v danej veci ho nemožno použiť ako argumentáciu v tejto prejednávanej veci. Podľa

informácií žalovaného v 2.rade, nie je nemajetková ujma predmetom PZP ani v Rakúsku či v Nemecku, preto nie je právna úprava v slovenskom práve v rámci EÚ ojedinelá.

25. Podľa žalovaného v 2.rade § 4 ods. 2 zák. o PZP uvádza, že poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody. Nemajetková ujma však nie je škoda, čo je zrejmé i zo samotnej systematiky OZ, kde ochrana osobnosti a nemajetková ujma je upravená v prvej časti OZ - všeobecné ustanovenia a zodpovednosť za škodu je upravená v 6.časti OZ- zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie. Ide teda o dva úplne odlišné právne nároky.

26. Právo na ochranu osobnosti je svojbytným a samostatným nárokom, ktorému Občiansky zákonník poskytuje osobitnú ochranu, a preto uplatnenie práva na náhradu škody nedoplňuje, nerozširuje ani nenahrádza uplatnenie nárokov z titulu práva na ochranu osobnosti.

27. Pokiaľ ide o rozsah nárokov, ktoré majú byť poistnou zmluvou zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokryté, žalovaný v 2.rade udáva, že zo zmluvy o povinnom zmluvnom poistení, ktorú mal žalovaný v 1.rade so žalovaným v 2.rade uzatvorenú a ktorej súčasťou sú všeobecné poistné podmienky pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, bol stanovený rozsah poistenia výlučne za škodu, nie však za ujmu na osobnostných právach. Súčasťou poistenia nebolo spôsobenie ujmy na súkromí a rodinnom živote (uzn. Ústavného súdu Českej republiky č.k. III. ÚS 8/06).

28. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom v zmysle ust. § 13 ods. 2 OZ predpokladá splnenie zákonom kvalifikovaných podmienok, t.j. ak a/ morálne zadosťučinenie sa javí v konkrétnom prípade nepostačujúcim a b/ neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere.

29. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods.3 OZ taxatívne stanovené dve kritéria, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať. Týmito kritériami sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania.

30. Predpokladom priznania náhrady škody je preukázanie naplnenia všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a to protiprávneho konania, vzniku škody, príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním škodcu a vzniknutou škodou a zavinenie. Výška, resp. rozsah náhrady majetkovej škody a škody na zdraví je kvantifikovaný v ust. § 442 a nasl. OZ, ako aj v nadväzujúcich právnych predpisov. V zmysle zákona č.437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady SR č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovni v znení neskorších predpisov, sa odškodňujú bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia poškodeného. Ide o odškodňovanie škody na zdraví, ktorá má nemateriálny charakter vzhľadom na skutočnosť, že v zákone č.437/2004 Z.z. sú definované poškodenia zdravia pre bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia s jeho bodovým ohodnotením, od ktorého následne závisí výška odškodnenia.

31. Z uvedených dôvodov zodpovednosť za nemajetkovú ujmu nie je zhodná so zodpovednosťou za ujmu majetkovú, ktorá sa delí na skutočnú škodu a ušlý zisk, preto nie je možné stotožniť právo na náhradu škody na zdraví a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry dotýkajúcej sa zdravia či súkromia alebo rodinných citových vzťahov fyzickej osoby.

32. Žalovaný v 2.rade nesúhlasí s extenzívnym výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Citované ustanovenie vymedzuje rozsah poistného krytia, a to tým spôsobom, že v ust. § 4 ods. 1 stanovuje, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Už z tohto zákonného ustanovenia je zrejmé, že poistenie sa týka poistenia zodpovednosti za škodu a nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu.

33. Čo sa týka výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o PZP, podľa ktorého sa poistenie vzťahuje na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení je zrejmé, že pod nákladmi pri usmrtení je potrebné rozumieť náklady spojené s pohrebom podľa ust. § 449 ods. 2 OZ, prípadne i náklady spojené s liečením podľa predchádzajúceho odseku. Uvedenú zložku náhrady škody samotný OZ v ust. § 449 ods.3 označuje ako náklady pohrebu. Vzhľadom na skutočnosť, že pojem náklady v súvislosti so škodou na zdraví, resp. pri usmrtení právny poriadok vyslovene pozná a používa ho vo význame, ktorý mu pripisuje ust. § 449 OZ, nie je možné pojem náklady pri usmrtení vykladať tak, že by pod tento pojem mala patriť aj nemajetková ujma. Doterajšia právna prax, ale aj právna teória a ani samotné znenie OZ nikdy neoznačovali nemajetkovú ujmu slovným spojením náklad spojený s usmrtením. Takýto extenzívny výklad by bol v priamom rozpore s gramatickým významom použitého slovného spojenia. Pojem náklady spojené s pohrebom, resp. s liečením má svoj konkrétny legislatívny obsah a znamená určitú kompenzáciu nákladov, ktoré poškodený, resp. pozostalí po poškodenom vynaložili v súvislosti s pohrebom resp. liečením. Pod tento pojem v žiadnom prípade nemožno subsumovať finančné odškodnenie nemajetkovej ujmy.

34. Pri výklade ust. § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o PZP, nemožno vychádzať iba zo samotného znenia tohto ustanovenia, ale dotknuté ustanovenie treba vykladať v jednote s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje, a to § 2 písm. g/ a i/ zák. o PZP. Spojením uvedených zákonných ustanovení nemožno dospieť k inému záveru ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. K inému právnemu záveru nemôžeme dospieť ani pri systematickom výklade s poukazom na už uvedené členenie nárokov podľa § 4 ods. 2 Zák. o PZP a ani pri teleologickej interpretácií právnej normy. Zo žiadneho ustanovenia Zákona o PZP nevyplýva, že by predmet poistného krytia tvorili aj iné nároky ako náhrada škody. V neposlednom rade už zo samotného názvu poistenia je zrejmé, že jeho účelom je kryť zodpovednosť za škodu a nie nemajetkovú ujmu, ktorá v zmysle už uvedeného ani nie je škodou.

35. Žalovaný v 2.rade poukázal predovšetkým na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011, v zmysle ktorého pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobou na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto vzťahu sa viažu výhradne na určitú osobu. Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je teda subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. OZ nemá ani ustanovenie, ktoré by umožňovalo prípadný prechod tejto povinnosti na ďalšiu osobu ako osobu z tohto hmotno-právneho vzťahu povinnú. Z uvedených úvah teda vyplýva, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv je v zmysle § 11 a nasl. OZ nositeľom hmotno-právnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil, teda výlučne žalovaný v 1.rade. Žalovaný v 2.rade ako poisťovateľ, ktorý je len účastníkom poistného vzťahu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, žiadnym spôsobom nezasiahol do osobnostných práv žalobcov, a preto v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods.2 OZ nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, a teda nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto spore.

36. Žalovaný v 2.rade taktiež poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 12Co 89/2013 zo dňa 26.6.2014, v ktorom odvolací súd uviedol, že z hľadiska taxatívneho vymedzenia poistenia zodpovednosti nie je vymenované v § 4 aj riešenie zodpovednosti za nemajetkovú ujmu, ktorá je upravená v § 11 a nasl. OZ. Ako poukazuje poisťovňa, zodpovednosť pri nemajetkovej ujme je riešená v prvej časti druhej hlavy Občianskeho zákonníka, pričom náhrada škody je upravená v druhej hlave 6.časti Občianskeho zákonníka. Ak by mal zákonodarca v úmysle odškodňovať nemajetkovú ujmu v rámci zodpovednosti za škodu, mal to riešiť priamo v 6.časti Občianskeho zákonníka a nie pri ochrane osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ. Ak vychádzame z toho, že povinnosti je možné ukladať len podľa zákona a na základe zákona, nemožno pri odškodnení nemajetkovej ujmy vychádzať z rozsahu poistenia zodpovednosti podľa § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení č.381/2001 Z.z., pretože Zákon o povinnom zmluvnom poistení odškodnenie nemajetkovej ujmy nepredpokladá pri poistenom zo zodpovednosti za škodu pri povinnom zmluvnom poistení. Vo veci Haasová Súdny dvor EÚ jasne povedal, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokryť aj náklady nemajetkovej ujmy spôsobené blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistenia za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Táto podmienka náhrady nemajetkovej ujmy pri zákonnej

úprave zo zák.č.381/2001 Z.z. nevyplýva, a preto nie je ani daná zodpovednosť poisťovne za náhradu nemajetkovej ujmy osobám blízkym obetiam usmrteným pri dopravnej nehode.

37. Žalovaný v 2.rade vzniesol aj námietku premlčania nároku žalobcov a poukázal na to, že ak by sa súd nestotožnil s argumentáciou žalobcov, ktorí pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v 2.rade odvodzujú z ust. § 4 ods. 1, 2 a 4. Zákona o PZP, žalovaný v 2.rade poukazuje na to, že súd by mal posúdiť otázku premlčania nároku žalobcov voči žalovanému v 2.rade podľa § 15 ods. 2 Zákona o PZP, nakoľko toto ustanovenie obsahuje špeciálnu úpravu, ktorá má prednosť pred úpravou všeobecnou.

38. Z písomného vyjadrenia žalovaného v 1.rade mal súd za preukázané, že žalovaný potvrdil, že dňa 30.11.2011 riadil svoje motorové vozidlo, ktorým narazil do nebohej U. Q. a že bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov s podmienečným odkladom na 20 mesiacov, ako aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidla v trvaní 30 mesiacov. Poukázal na to, že v rozsudkoch súdy uviedli, že vozidlo v čase dopravnej nehody viedol dovolenou rýchlosťou, avšak nie takou rýchlosťou, ktorá by zodpovedala svetelným podmienkam dohľadu a adhéznym podmienkam vozovky. Krajský súd uviedol skutočnosť významnú pre uplatňovaný nárok žalobkýň, a to skutočnosť, že bolo potrebné brať do úvahy aj spoluzavinenie poškodenej, ktorá v nočných podmienkach vybehla spoza autobusu do vozovky bez toho, aby prechádzala cez prechod pre chodcov, resp. ako chodkyňa sa presvedčila, či môže bezpečne prejsť cez vozovku, kde nie je určený prechod pre chodcov. Podľa žalovaného v 1.rade sa nebohá U. Q. významnou mierou podieľala na následkoch dopravnej nehody. Poukázal na závery znaleckého posudku ako aj výpovede svedkov, z ktorých vyplynulo, že poškodená vbehla do jazdnej dráhy z miesta, ktoré bolo takmer do poslednej chvíle pred zrážkou zakryté odchádzajúcim autobusom. Svedkovia potvrdili, že poškodená vbehla na vozovku bez toho, aby sa presvedčila, či sa po nej pohybuje nejaké vozidlo. Z toho dôvodu žalovaný v 1.rade poukázal na to, že z jeho strany sa nejednalo o bezohľadné, ľahkovážne, nezodpovedné konanie, ale prinajhoršom o nesprávne vyhodnotenie podmienok a okolnosti na vozovke, ktoré vyústilo do tragických dôsledkov. Podľa názoru žalovaného v 1.rade žalobcovia svoj žalobný návrh, ktorým si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, náležite neodôvodnili. Súhlasil s tvrdením žalobcov o tom, že smrťou ich blízkej osoby došlo k zásahu do ich rodinného života a že táto tragická udalosť sa všetkých žalobcov hlboko dotkla, avšak zároveň podľa žalovaného v 1.rade sú tieto tvrdenia príliš všeobecné a nekonkrétne vo vzťahu k nimi uplatnenému nároku. Zo žaloby žiadnym spôsobom nevyplýva, aspoň čiastočné zohľadnenie morálnej satisfakcie žalobcov jeho odsúdením a uloženým trestom. Podľa žalovaného v 1.rade z tvrdení žalobcov nevyplývajú žiadne konkrétne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie finančnej satisfakcie v požadovanej výške.

39. Z lekárskych správ predložených žalobkyňou v 1.rade mal súd preukázané, že žalobkyňa v 1.rade bola hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach od 22.3.2015 do 9.4.2015. Dôvodom hospitalizácie boli psychotické prejavy u žalobkyne v 1.rade a hospitalizácia bola nutná a neodkladná. Z lekárskej správy zo dňa 26.11.2013 bolo preukázané, že u žalobkyni v 1.rade ide o akútnu psychotickú poruchu. Z lekárskej správy - nálezu zo dňa 7.11.2016 vyplýva, že u U. Q. ide o diagnózu schyzoafektívnu poruchu, depresívny typ. Liečba je stanovená v tabletkovej forme, pričom kontrola je odporúčaná o pol roka.

40. Právny zástupca žalobkýň uviedol, že je nepochybné, že smrťou U. Q. došlo k nenávratnej deštrukcií medziľudských vzťahov a k následnému pretrhnutiu väzieb s najbližšou rodinou. Okrem psychickej bolesti vnímanej pri strate blízkeho človeka ako bolesti neznesiteľnej, dochádza aj k bolesti fyzickej vyvolanej ťažkou depresiou, ktorá pozostalým bráni v ich bežných každodenných činnostiach. V takomto prípade je nemožné určiť sumu náhrady nemajetkovej ujmy presným mechanickým matematickým výpočtom, ale len zohľadnením závažnosti samotnej ujmy subjektívnych okolnosti týkajúcej sa osoby, ktorej bola ujma spôsobená a okolnosti, za akých k spôsobeniu ujmy došlo. Náhrada nemajetkovej ujmy, ktorú požadujú žalobkyne v 1. a 2.rade je adekvátna tomu, že došlo k smrti dcéry a sestry, s ktorou žili v spoločnej domácnosti, a teda ich vzájomné vzťahy a prítomnosť zosnulej Viery tvorili podstatnú súčasť ich života. Výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy zohľadňuje aj okolnosti, za akých k dopravnej nehode a k smrti U. Q. došlo. K námietkam žalovaného v 2.rade uviedol, že ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 OZ vzniká na základe dopravnej nehody a má občiansko-právnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú tzv. dopravné smernice. S poukazom na uvedené ako aj vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obetí

dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla, a preto aj žalovaný v 2.rade je pasívne vecne legitimovaný.

41. Okresný súd Košice-okolie rozsudkom zo dňa 15.12.2016 pod sp.zn. 14C/380/2014-87 rozhodol tak, že zaviazal žalovaných v 1. a 2.rade zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v 1.rade sumu 20 000,00 eur a žalobkyni v 2.rade sumu 15 000,00 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a priznal žalobkyniam v 1. a 2.rade, každej z nich, právo na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2.rade vo výške 100 %. Taktiež uložil žalovaným v 1. a 2.rade povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Košice-okolie spoločne a nerozdielne súdny poplatok v sume 1 116,00 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Proti uvedenému rozsudku podali odvolanie žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2.rade. Krajský súd v Košiciach po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie a konania, ktoré mu predchádzalo uznesením pod sp.zn. 3Co/190/2017 zo dňa 31.5.2018 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil vo výroku o povinnosti žalovaných v 1. a 2.rade zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v 1.rade sumu 20 000,00 eur a žalobkyni v 2.rade sumu 15 000,00 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku o trovách konania a súdnom poplatku a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

42. Odvolací súd v odôvodnení zrušujúceho uznesenia uviedol nasledovné:

43. Prvoinštančný súd síce správne ustálil základ uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a pasívnej legitimácie oboch žalovaných, avšak v dôvodoch rozsudku úplne absentuje ako vyhodnotil správanie sa nebohej poškodenej pri rozhodovaní o výške priznanej nemajetkovej ujmy. Okresný súd aj keď sa oboznámil s pripojeným spisom Okresného súdu Košice-okolie 5T 176/2012 sa pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vôbec nevysporiadal s mierou spoluzavinenia zo strany nebohej, pričom aj z uznesenia Krajského súdu v Košiciach 8To 44/2015-312 (č.l.24-27 spisu) vyplýva spoluzavinenie nebohej poškodenej. Konkrétne odvolací súd v dôvodoch uznesenia 8To 44/2015-312 zo dňa 21.9.2015, ktorým podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie okresného prokurátora a odvolanie obžalovaného C. R. uvádza: „Bez akýchkoľvek pochybnosti bolo preukázané, že obžalovaný síce viedol motorové vozidlo dovolenou rýchlosťou v danom úseku, kde bola povolená rýchlosť 90 km/hod., ale vzhľadom tak ako to správne konštatoval okresný súd, na vzhľadové pomery vozidlo viedol neprimeranou rýchlosťou v rozmedzí od 77,5 do 82,4 km/hod., pričom na vzniknutú dopravnú situáciu z technického hľadiska primeraná rýchlosť bola 48,87-52,80 km/hod.“. Samotné prekročenie primeranej rýchlosti s konkrétnou rýchlosťou, ktorou viedol obžalovaný, motorové vozidlo by podľa názoru krajského súdu bolo porušením dôležitej povinnosti, avšak v tejto súvislosti je potrebné brať do úvahy aj spoluzavinenie poškodenej, ktorá v nočných podmienkach vybehla spoza autobusu do vozovky bez toho, aby prechádzala cez prechod pre chodcov, resp. ako chodkyňa sa presvedčila, či môže bezpečne prejsť cez vozovku, kde nie je určený prechod pre chodcov. Porušenie dôležitej povinnosti vodiča motorového vozidla v tomto konkrétnom prípade by bolo možné kvalifikovať ako porušenie dôležitej povinnosti v súvislosti s prekročením primeranej rýchlosti v konkrétnych podmienkach, podľa názoru krajského súdu len vtedy, pokiaľ by to bolo jedinou príčinou vzniku dopravnej nehody a stretu motorového vozidla, ktoré viedol obžalovaný s poškodenou bez toho, aby poškodená svojím „vybehnutím“ spoza autobusu mala vplyv na vznik stretu s motorovým vozidlom. V konkrétnom posudzovanom prípade bolo preukázané, že autobus zastavil mimo priestoru vyznačenom ako zastávka a poškodená prechádzala cez vozovku do jazdnej dráhy v protismere idúceho motorového vozidla, čo podľa zaužívanej súdnej praxe, na čo správne poukázal aj obžalovaný v podanom odvolaní, nemožno bez akýchkoľvek pochybností vyhodnocovať pri kvalifikácií konania obžalovaného ako vodiča motorového vozidla, ako porušenie dôležitej povinnosti, pretože podľa názoru krajského súdu pri tomto konkrétnom posudzovanom prípade a pri posudzovaní právnej kvalifikácie ods. 2, § 149 Trestného zákona je potrebné brať do úvahy v súvislosti s konaním obžalovaného aj konanie poškodenej.

44. Pokiaľ ide o námietku žalovanej v 2.rade, ktorou žalovaná v 2.rade namietala pasívnu vecnú legitimáciu poisťovne v tomto spore, krajský súd v odôvodnení zrušujúceho uznesenia uviedol, že súd prvej inštancie právne ustálil pasívnu legitimáciu žalovanej v 2.rade tak, že žalobkyne ako poškodené majú priamy nárok proti žalovanej v 2.rade podľa § 15 ods.1 Zákona o povinnom zmluvnom poistení (PZP), pričom podľa § 4 ods. 2 Zákona o PZP má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby za neho poisťovateľ hradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody. Rozhodovacia činnosť súdu v civilnom sporovom konaní musí rešpektovať okrem iného základné právne princípy definované v čl. 1-18 CSP. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov CSP, postup súdu pri ochrane

ohrozených alebo porušených práv musí byť spravodlivý a účinný tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Rozhodnutia všeobecných súdov majú vychádzať predovšetkým z právnych názorov, na ktorých sa zhodujú najvyššie súdne autority, ktorými sú na vnútroštátnej úrovni predovšetkým Ústavný súd SR a Najvyšší súd SR. Ak tu takáto zhoda existuje, dochádza k naplneniu princípu právnej istoty vtedy, ak konajúci súd pri rozhodovaní v obdobnej veci rešpektuje ustálenú rozhodovaciu prax alebo v opačnom prípade v odôvodnení rozhodnutia podá dôsledné vysvetlenie odklonu od takejto ustálenej praxe. V dôsledku prirodzeného vývoja môže nastať situácia, že v dôsledku aktuálnejšej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít už argumentačne neobstojí ich skorší právny názor vyjadrený v rozhodnutí vydanom v čase, keď ešte rozhodovacia prax nie je ustálená (podobne porovnaj uzn. Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 481/2011). Ďalej krajský súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.3.2016 sp.zn. 3Cdo 301/2012, ktorý predložil žalovaný v 2.rade, tvrdiac, že pasívna legitimácia poisťovne v takýchto druhoch konaní nie je daná. Odvolací súd skonštatoval, že toto rozhodnutie nebolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR a zároveň po vydaní tohto rozsudku došlo k zreteľnému posunu právneho názoru najvyšších súdnych autorít, ich rozhodovacej činnosti v otázke pasívnej legitimácie poisťovne smerom k názoru, že náhradu nemajetkovej ujmy je možné priznať ako nárok z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom. Poukázal aj na uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.8.2016, ktorým odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa a.s.. V odôvodnení uznesenia vyslovil, že niet žiadneho dôvodu spochybňovať právne závery v rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, ktorý bol ústavnou sťažnosťou napadnutý, a to predovšetkým vo vzťahu k pasívnej legitimácií žalovaného ako poistiteľa. Uznesením Ústavného súdu SR zo dňa 11.10.2016 sp.zn. III. ÚS 666/2016-36 bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOPERATÍVA poisťovňa a.s. Vienna Insurance Group. Išlo o sťažnosť vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok, základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 6Co/609/2014-482 zo dňa 27.1.2015. V dôvodoch uznesenia (str. 12 a nasl.) Ústavný súd SR uvádza, že nie je jeho úlohou vysloviť jediný možný a jediný správny názor na problematiku interpretácie pojmu škoda použitého v Zákone o povinnom zmluvnom poistení a dospieť k jednoznačnému záveru o tom, či sa krajský súd pri podávaní výkladu predmetného pojmu nedopustil takej svojvôle, ktorá by bola v zjavnom nesúlade so zaužívanými výkladovými praktikami, popierala by pravidla formálnej logiky a extrémne by vybočovala z účelu a zmyslu relevantnej právnej úpravy. Z citovaného rozhodnutia Ústavného súdu SR je najpodstatnejší záver, že ak slovenský zákonodarca do zákonného pojmu škoda použitého v Zákone o PZP, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc do rozporu so zámerom tvorcu unijnej právnej regulácie identifikovaným Súdnym dvorom EÚ. Všeobecné súdy boli preto povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej únijnej regulácie. Odvolací súd preto skonštatoval, že judikatúru Ústavného súdu SR v otázke pasívnej legitimácie poisťovne v prípade náhrady nemajetkovej ujmy je možné považovať už za stabilnú. K týmto právnym názorom Ústavného súdu SR sa hlási aj recentná judikatúra Najvyššieho súdu SR, pričom odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.7.2017 pod sp.zn. 6MCdo 1/2016, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany sp.zn. 5C/351/2013-99 a proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp.zn. 8Co/470/2014. V bode 28 odôvodnenia rozsudku Najvyšší súd SR uvádza, že pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v Zákone o PZP. Poukazujúc na citované rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR sa odvolací súd v prejednávanom spore stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že pasívna legitimácia žalovanej v 2.rade vo veci náhrady nemajetkovej ujmy je odôvodnená extenzívnym a eurokonformným výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zák.č.381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov. Úlohou vnútroštátnych súdov členských štátov EÚ je aj ich povinnosť vykladať vnútroštátne právo v čo najväčšej možnej miere v zmysle znenia a účelu príslušných smerníc tak, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému smernica smeruje. Povinnosť eurokonformného výkladu vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov EÚ vyplýva aj z čl. 4 ods.3 zmluvy o EÚ, ktorá zakotvuje tzv. zásadu lojálnej spolupráce EÚ a jej členských štátov. Keďže zák.č.381/2001 Z.z. je výsledkom implementácie smernice 2009/103/EHS, je potrebné pri výklade jeho ustanovení prihliadať na znenie a účel smernice. Odvolací súd teda zastáva názor, že ust. § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o PZP je potrebné vyložiť tak, že poistenie

zodpovednosti kryje aj nároky pozostalých za náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostalí môžu tieto nároky podľa § 15 ods. 1 Zákona o PZP uplatniť priamo proti poisťovateľovi rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.

45. Rovnako odvolací súd uviedol, že nie je dôvodná odvolacia námietka žalovaného v 2.rade o premlčaní uplatneného nároku žalobkýň voči žalovanej v 2.rade. Žalovaný v 2.rade sa nesprávne domnieva, že okresný súd stotožnil inštitút náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch s inštitútom škody, ale vyslovil, že aj tento nárok je s použitím správneho výkladu relevantných právnych noriem krytý povinným zmluvným poistením podľa zák.č.381/2001 Z.z. Podľa § 15 ods. 2 zák.č.381/2001 Z.z., na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Z uvedeného teda nepochybne vyplýva, že dĺžku premlčacej lehoty v prípade nároku voči žalovanému v 2.rade je potrebné posudzovať rovnako ako dĺžku premlčacej lehoty proti žalovanému v 1.rade, teda podľa § 101 OZ.

46. Odvolací súd ďalej pri posudzovaní základu uplatňovaných nárokov zo strany žalobkýň voči žalovaným v 1. a 2.rade uzavrel, že vzťah medzi žalovaným v 1.rade ako škodcom a žalovaným v 2.rade ako poisťovateľom a poisťovateľom škodcu nie je vzťahom upraveným v ust. § 511 OZ, teda nejde o solidárnu zodpovednosť žalovaných v 1. a 2.rade, ale o ich spoločnú zodpovednosť, čo znamená, že splnením povinnosti jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť splniť u druhého zo žalovaných.

47. V ďalšom konaní uložil súdu prvej inštancie vyhodnotiť správanie sa nebohej poškodenej pri rozhodovaní o výške priznanej nemajetkovej ujmy.

48. Žalobkyne v 1. a 2.rade zotrvali na svojich predchádzajúcich vyjadreniach. Žalovaný v 1.rade uviedol, že s ohľadom na právoplatné odsúdenie a vykonaný trest, ako aj na prejavenú účinnú ľútosť z jeho strany mal už odsudzujúci rozsudok vysoko satisfakčný charakter vo vzťahu k žalobkyni. Poukázal aj na skutočnosť, že aj vysoká miera spoluzavinenia odôvodňuje to, aby súd v danom prípade žalobu zamietol, alternatívne, aby priznal zásadne nižšiu sumu náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyniam, než je suma nimi požadovaná.

49. Žalovaný v 2.rade zotrval na svojom stanovisku, ako aj na všetkých svojich doterajších vyjadreniach.

50. Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

51. Podľa § 13 ods. 1 cit. zákona, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

52. Podľa § 13 ods. 2 cit. zákona, pokiaľ by sa nestalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

53. Podľa § 13 ods. 3 cit. zákona, výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

54. Podľa § 100 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101-110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

55. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je 3-ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

56. Podľa § 415 OZ, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

57. Podľa § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

58. Podľa § 427 ods. 1 OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

59. Podľa § 429 OZ, prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou veci, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.

60. Podľa § 441 OZ, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

61. Podľa § 788 ods. 1, 2, 3 a 4 OZ, poistnou zmluvou sa poistiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poistiteľom poistnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poistné. Poistná zmluva obsahuje najmä: a/ výšku poistnej sumy, v prípade poistenia osôb výšku zaručenej poistnej sumy, b/ výšku poistného, jeho splatnosť a či ide o jednorázové poistné alebo bežné poistné, c/ poistnú dobu, d/ údaj o tom, že je dohodnuté, že v prípade poistenia osôb sa bude oprávnená osoba podieľať na výnosoch poisťovateľa a akým spôsobom, e/ práva a povinnosti poisťovateľa, poisteného a toho, kto s poisťovateľom uzaviera poistnú zmluvu, f/ výšku odkúpnej hodnoty, ktorú poisťovateľ vyplatí v prípade poistenia osôb pri predčasnom ukončení poistenia. Súčasťou poistnej zmluvy sú všeobecné poistné podmienky poistiteľa (poistné podmienky), na ktoré sa poistná zmluva odvoláva a ktoré sú k nej pripojené alebo boli pred uzavretím zmluvy tomu, kto s poistiteľom zmluvu uzavrel oznámené. V poistnej zmluve sa možno od poistných podmienok odchýliť len v prípadoch v nich určených. V iných prípadoch sa možno odchýliť len pokiaľ je to na prospech poisteného.

62. Podľa § 822 OZ, z poistenia zodpovednosti za škodu má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

63. Podľa § 823 OZ, náhradu platí poistiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

64. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák.č.381/2001 Z.z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

65. Podľa § 4 ods. 4 vyššie cit. zákona, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa ods. 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

66. Podľa § 15 ods. 1 vyššie cit. zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

67. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne súdu preukázané, že dňa 30.11.2011 došlo k dopravnej nehode pri obci Kechnec, Priemyselnom parku, kedy žalovaný v 1.rade viedol svoje motorové vozidlo zn. VW Passat EČ: V.-XXX Z. neprimeranou rýchlosťou v rozmedzí 77,5-82,4 km/hod., kde primeranou rýchlosťou za aktuálnych nočných podmienok bola rýchlosť v rozmedzí 48,7 km/hod. - 52,8 km/hod., s ktorým premával po účelovej komunikácií, kde na priamom úseku vozovky v čase, kedy míňal autobus, ktorý sa rozbiehal zo zastávky v protismernom jazdnom pruhu. Spoza neho z ľavej strany vybehla na vozovku do jeho smeru jazdy chodkyňa U. Q., na ktorú nereagoval včas a prednou časťou vozidla narazil do chodkyne, v dôsledku čoho táto utrpela pomliaždenie mozgu, vnútrolebečné krvácanie pri polytraume, na následky ktorého dňa 4.12.2011 zomrela v Nemocnici s poliklinikou v Košiciach. Za spôsobenie smrti U. Q. v dôsledku uvedenej dopravnej nehody bol žalovaný v 1.rade právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie sp.zn. 5T/176/2012 zo dňa 25.3.2015. Ďalšou skutočnosťou je, že v čase dopravnej nehody mal žalovaný v 1.rade uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu

spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovaným v 2.rade, a to poisťovňou KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group. V dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej zomrela U. Q. - dcéra žalobkyne v 1.rade a sestra žalobkyne v 2.rade došlo k zásahu do života žalobkýň nezvratným spôsobom, došlo k drastickému zásahu do rodinného života tejto rodiny, k jej celkovému rozvratu a k doživotnému zásahu do emocionálnej sféry žalobkýň v 1. a 2.rade. V dôsledku smrti blízkej osoby pri dopravnej nehode došlo k nenávratnej deštrukcií interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobkýň v 1. a 2.rade a tým k zásahu do ich osobnostných práv a do práva na súkromný a rodinný život. Za vzniknutú ujmu na ich osobnosti zodpovedá žalovaný v 1.rade ako vodič, ktorý riadil motorové vozidlo podľa § 420 a táto jeho zodpovednosť vyplýva z ust. § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka.

68. Je nepochybné, že v dôsledku konania žalovaného v 1.rade prišlo k zásahu do súkromia žalobkýň, ktorého súčasťou je právo rozvíjať a vytvárať vzťahy s ostatnými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Práve ochrana tohto práva je zabezpečená prostredníctvom ust. § 11 OZ. Súd mal z výpovedí žalobkýň preukázané, že medzi žalobkyňami a neb. U. Q. nepochybne existovalo silné citové puto, mali sa navzájom veľmi radi a úmrtie dcéry žalobkyne v 1.rade a sestry žalobkyne v 2.rade bolo pre nich mimoriadne traumatizujúce a hlboko zasiahlo do ich životov, o čom svedčí i skutočnosť, že žalobkyňa v 1.rade musela vyhľadať odbornú pomoc psychiatra a následky smrti dcéry, resp. sestry ešte stále všetci pociťujú. Žalobkyne s neb. U. Q. vytvárali úzky kruh rodiny s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Je potom samozrejmé, že neočakávaná a náhla smrť dcéry, resp. sestry bola citeľným zásahom do sféry ich súkromného a citového života. Jej smrťou stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov s ňou a o túto sféru prirodzených vzťahov sú ochudobnení, pričom ide o nenávratný stav. Túto stratu prekonávali s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní, bolestí, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva. Žalobkyniam vzniknutá trauma je neodstrániteľná. Smrťou nebohej dcéry, resp. sestry došlo k nenávratnej deštrukcií týchto medziľudských väzieb a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je postačujúca morálna satisfakcia a nárok žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôvodný.

69. Žalovaný v 1.rade na pojednávaní vyjadril, že veľmi ľutuje čo sa stalo, pričom poukázal aj na spoluzavinenie neb. U. Q.V..

XX. K otázke tvrdeného spoluzavinenia poškodenej žalovaný v 1.rade poukázal na odsudzujúci rozsudok. Súd vychádzal z úvahy, že ak by bolo možné hovoriť o spoluzavinení u poškodenej, musí poškodená previesť zavinený protiprávny úkon a musí existovať príčinná súvislosť medzi týmto úkonom a škodou, ktorú spôsobil škodca. Zavinenie poškodenej môže byť tak úmyselné alebo nedbanlivostné, lebo v obidvoch prípadoch môže byť príčinou priameho spôsobenia škody alebo zväčšenia jeho rozsahu. Od zavinenia poškodenej je však potrebné odlišovať objektívne okolnosti, ktoré spôsobili škodu výlučne alebo majú na jej vzniku podiel, a to jednak z ich príčin. Pri úvahe akú účasť škody má niesť poškodená z dôvodu svojej spoluviny na jej vzniku má súd prihliadať nielen k občianskej povinnosti predchádzať škodám, ale aj k spoločenskej požiadavke dôrazného postihu porušovania pravidiel, noriem občanmi. Aj keď sa v prejednávanom prípade zo začiatku javilo, poukazujúc na rozsudok Okresného súdu Košice-okolie sp.zn. 5T 176/12, ktorým žalovaný v 1.rade bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov, s podmienečným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 20 mesiacov, že jedinou príčinou vzniku dopravnej nehody bolo prekročenie primeranej rýchlosti v konkrétnych podmienkach žalovaným v 1.rade súd konštatuje, že aj poškodená má niesť určitú časť spoluviny, spoluzavinenia na svojom zranení. Súd, tak ako aj odvolací súd, poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 8To 44/2015-312 (č.l.24-27 spisu), z ktorého vyplýva spoluzavinenie nebohej poškodenej. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol: „ Bez akýchkoľvek pochybností bolo preukázané, že obžalovaný síce viedol motorové vozidlo dovolenou rýchlosťou v danom úseku, kde bola povolená rýchlosť 90 km/hod., ale vzhľadom tak ako to správne konštatoval okresný súd, na vzhľadové pomery vozidlo viedol neprimeranou rýchlosťou v rozmedzí od 77,5-82,4 km/hod., pričom na vzniknutú dopravnú situáciu z technického hľadiska primeraná rýchlosť bola 48,87-52,8 km/hod.. Samotné prekročenie primeranej rýchlosti s konkrétnou rýchlosťou, ktorou viedol obžalovaný, motorové vozidlo by podľa názoru krajského súdu bolo porušením dôležitej povinnosti, avšak v tejto súvislosti je potrebné brať do úvahy aj spoluzavinenie poškodenej, ktorá v nočných podmienkach vybehla spoza autobusu do vozovky bez toho, aby prechádzala cez

prechod pre chodcov, resp. ako chodkyňa sa presvedčila, či môže bezpečne prejsť cez vozovku, kde nie je určený prechod pre chodcov. Porušenie dôležitej povinnosti vodiča motorového vozidla v tomto konkrétnom prípade by bolo možné kvalifikovať ako porušenie dôležitej povinnosti v súvislosti s prekročením primeranej rýchlosti v konkrétnych podmienkach podľa názoru krajského súdu len vtedy, pokiaľ by to bolo jedinou príčinou vzniku dopravnej nehody a stretu motorového vozidla, ktoré viedol obžalovaný s poškodenou bez toho, aby poškodená svojím „vybehnutím“ spoza autobusu mala vplyv na vznik stretu s motorovým vozidlom. V konkrétnom posudzovanom prípade bolo preukázané, že autobus zastavil mimo priestorov vyznačených ako zastávka a poškodená prechádzala cez vozovku do jazdnej dráhy v protismere idúceho motorového vozidla, čo podľa zaužívanej súdnej praxe, na čo správne poukázal aj obžalovaný v podanom odvolaní, nemožno bez akýchkoľvek pochybností vyhodnocovať pri kvalifikácií konania obžalovaného ako vodiča motorového vozidla, ako porušenie dôležitej povinnosti, pretože podľa názoru krajského súdu, pri tomto konkrétnom posudzovanom prípade a pri posudzovaní právnej kvalifikácie ods. 2 § 149 Trestného zákona je potrebné brať do úvahy v súvislosti s konaním obžalovaného aj konanie poškodenej.

71. Z vykonaného dokazovania a právneho názoru odvolacieho súdu vyplýva, že sú dané predpoklady pre uplatnenie práva na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ ako jedného z prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti.

72. Vychádzajúc z ust. § 13 ods. 2 a 3 OZ, súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie vzniknutej ujmy. Pri stanovení jej výšky súd vychádzal zo závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo.

73. Porušením právnej povinnosti žalovaný v 1.rade spôsobil dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k usmrteniu dcéry a sestry žalobkýň. Následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy, šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou u žalobkýň stále pretrvávajú. K neoprávnenému zásahu došlo neúmyselne. Žalovaný v 1.rade bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia a v trestnom konaní bol aj právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody s podmienečným odkladom. Zásahom do práva žalobkýň na udržiavanie a rozvoj rodinných vzťahov však došlo k tak intenzívnemu zásahu do práv žalobkýň, že ako satisfakcia nestačí zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia, ale prichádza do úvahy náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Táto intenzita bola preukázaná výpoveďou žalobkýň a žalovaného v 1.rade.

74. Pri posúdení primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prihliadal na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, okolnosti za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo, okolnosti na strane pôvodcu zásahu, ako aj na strane postihnutej osoby, na podiel samotnej postihnutej osoby, na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu.

75. Z výpovede žalovaného v 1.rade v trestnom konaní, ako aj v prejednávanej veci vyplynulo, že dňa 30.11.2011 okolo 21.40 hod. viedol osobné motorové vozidlo neprimeranou rýchlosťou v rozmedzí od 77,5-82,4 km/hod., pričom primeraná rýchlosť vozidla zodpovedajúca rozhľadu vodiča na neosvetlenú vozovku v nočných podmienkach bola za aktuálnych adhéznych podmienok v rozmedzí 48,7-52,8 km/hod., kde na priamom úseku vozovky v čase, kedy míňal autobus, ktorý sa rozbiehal zo zastávky v protismernom jazdnom pruhu, spoza neho z ľavej strany vybehla na vozovku do jeho smeru jazdy chodkyňa U. Q., na ktorú nereagoval včas a prednou časťou vozidla narazil do chodkyne, v dôsledku čoho táto utrpela zranenia, na následky ktorých zomrela.

76. Vychádzajúc z vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že žalovaný v 1.rade a postihnutá nebohá U. Q. majú rovnaký podiel na priebehu činnosti vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu žalovaného v 1.rade v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej U. Q. utrpela zranenia, ktorým v nemocnici podľahla. Na základe tejto úvahy určil súd výšku náhrady nemajetkovej ujmy u jednotlivých žalobkýň. Súd zohľadnil skutočnosť, že v dôsledku úmrtia U. Q. prišlo k nepredvídateľnému a definitívnemu prerušeniu rodinných a citových väzieb, k strate dcéry žalobkyne v 1.rade a sestry žalobkyne v 2.rade, s ktorými si vzájomne pomáhali, podporovali sa, s ktorými sa delili o radosti i starosti zo života, mali spoločné plány do budúcna. Je nepochybné, že smútok zo straty dcéry je trvalý a jej úlohou v živote nemôže nikto nijako nahradiť. Zásahom do života nebohej okrem iného nielenže došlo k strate najväčšej - strate života, ale zasiahlo sa aj do vzťahu medzi matkou a dcérou, pretože už nikto nikdy nenahradí chvíle spoločne strávené s nebohou U. Q., prežívanie radosti z dcéry, jej úspechov a nenahradí žalobkyni v 1.rade dcéru a žalobkyni

v 2.rade sestru. Jej smrťou došlo k definitívnemu prerušeniu vzťahov medzi rodičom - matkou a dcérou, ako aj k prerušeniu súrodeneckých vzťahov, ktorá udalosť bola šokujúca, náhla a nečakaná, nakoľko nebohá U. Q. v čase úmrtia mala 21 rokov, netrpela žiadnym ochorením, preto otázka prerušenia týchto vzťahov v deň, keď došlo k dopravnej nehode nebola vôbec aktuálna, nikto nemal dôvod sa s ňou zaoberať. O to viac bola pre žalobkyňu v 1.rade tragická skutočnosť, že nečakane a navždy stratila svoju dcéru. Žalobkyňa v 2.rade po úmrtí sestry odišla do Hlohovca za prácou a práve z dôvodu tragického úmrtia jej sestry už nemohla zotrvať v tejto domácnosti, pretože jej to pripomínalo sestru. V roku 2014 sa vydala a odišla bývať k manželovi.

77. Čo sa týka námietky žalovanej v 2.rade, že nie je daná pasívna legitimácia poisťovne vo veci náhrady nemajetkovej ujmy súd poukazuje na uzn. Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co 190/2017 zo dňa 31.5.2018, ktorý jednoznačne uviedol, poukazujúc na rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, že pasívna legitimácia žalovanej v 2.rade vo veci náhrady nemajetkovej ujmy je odôvodnená extenzívnym a eurokonformným výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zák.č. 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov. Keďže zák.č.381/2001 Z.z. je výsledkom implementácie smernice 2009/103/EHS, je potrebné pri výklade jeho ustanovení prihliadať na znenie a účel smernice. Odvolací súd teda vyslovil názor, že ust. § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o PZP je potrebné vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje aj nároky zostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods.2 OZ a pozostalí môžu tieto nároky podľa § 15 ods.1 Zákona o PZP uplatniť priamo proti poisťovateľovi rovnako, ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.

78. K tomu súd uvádza: Na zasadnutí občiansko-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR dňa 9.10.2018 bolo prijaté rozhodnutie na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR (ďalej len Zbierka), ktoré rieši otázku pasívnej legitimácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy. Ide o rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 sp.zn. 6MCdo 1/2016, ktorého právna veta znie: „Škodou pre účely zák. č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Rozhodnutie je uverejnené v Zbierke 8/2018 pod č.61 (R 61/2018).

79. S poukazom na vyššie prijaté rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sa tak definitívne vyriešila sporná otázka pasívnej legitimácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy, a preto všetky námietky, ktoré polemizujú s týmto prijatým rozhodnutím sú bez právneho významu a v ďalšom sa nimi súd už nezaoberal.

80. Taktiež odvolací súd uzavrel, že nie je dôvodná ani odvolacia námietka žalovaného v 2.rade o premlčaní uplatneného nároku žalobkýň voči žalovanej v 2.rade a poukázal na ust. § 15 ods.2 zák.č.381/2001 Z.z., v zmysle ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

81. Vychádzajúc z ust. § 13 ods. 3 OZ, určeniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom nestanovuje zákon žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však § 13 ods. 3 OZ zakotvuje taxatívne dve kritéria. Prvým je závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity aj svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj suma peňažného zadosťučinenia) a ďalej okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, pričom vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne napr. aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu. Určenie konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia je teda vecou voľnej úvahy súdu, pričom však súd musí vychádzať z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcami požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu.

82. V prejednávanom spore vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že žalovaný v 1.rade bol právoplatným rozsudkom súdu uznaný vinným z prečinu usmrtenia dcéry a sestry žalobkýň, keď jej ako vodič spôsobil z nedbanlivosti smrť, ktorým výrokom rozhodnutia je súd prvej inštancie v tomto konaní viazaný (§ 193 CSP). Tým bola preukázaná zodpovednosť žalovaného v 1.rade za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobkýň, a to do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou ich blízkeho príbuzného trvalo narušený.

83. Súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil obe vyššie uvedené kritéria, t.j. prihliadol tak na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo, zohľadnil okolnosti prípadu na strane samotnej postihnutej osoby, na jej podiel na konaní pôvodcu zásahu a súd prihliadal aj na ustálenú rozhodovaciu prax súdov SR v obdobných právnych veciach. Za primeranú peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy u žalobkyne v 1.rade považoval sumu 10 000,00 eur a u žalobkyne v 2.rade 5 000,00 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

84. Súd závažnosť vzniknutej ujmy žalobkýň mal preukázanú predovšetkým s prihliadnutím na ich príbuzenský vzťah ako najbližších rodinných príslušníkov nebohej (matka a sestra nebohej), u ktorých bola prítomnosť najintenzívnejších interpersonálnych väzieb na výsostne emocionálnom základe nespochybniteľná. Vykonaným dokazovaním bola preukázaná najmä citová ujma žalobkýň, pre ktorých smrť dcéry a sestry bola traumatizujúcim zážitkom, ktorý sa prejavil vo forme smútku zo straty blízkej osoby a smútok doposiaľ pretrváva. Túto citovú ujmu nie je možné spochybňovať. Žalobkyňa v 1.rade v dôsledku tohto nešťastia sa liečila na psychiatrií, aj v súčasnosti užíva lieky.

85. Žalobkyne s nebohou tvorili fungujúcu rodinu, viedli s ňou spoločnú domácnosť, spoločne uspokojovali všetky svoje potreby a existovali medzi nimi citové a sociálne putá vytvorené v rámci ich rodinného života. Momentom smrti poškodenej došlo k nezvratnému ukončeniu tohto rodinného spolužitia a odo dňa smrti poškodenej stratili žalobkyne možnosť viesť s ňou rodinný a súkromný život, ktorá strata nepochybne nepriaznivo zasahuje do citového prežívania a nepriaznivo vplýva na psychickú pohodu a stabilitu.

86. Na preukázanie existencie takéhoto zásahu súd považuje za postačujúce vykonanie dokazovania výpoveďami žalobkýň, ktoré jediné dokážu sprostredkovať vzniknutú traumu a citový zásah. Protiprávnym konaním žalovaného v 1.rade došlo teda k závažnému zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobkýň, s trvalými a neodstrániteľnými následkami, pretože v dôsledku jeho konania došlo k zániku rodičovských a súrodeneckých vzťahov, pričom strata dieťaťa je mimoriadnym zásahom do osobnostných práv a nepochybne predstavuje násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny, táto strata je nenahraditeľná, trvalá a citeľná.

87. Vzhľadom na intenzitu tohto zásahu a jeho neodstrániteľné a nenapraviteľné následky je morálne zadosťučinenie nepostačujúce a žalobkyniam preto patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 ods. 2 OZ, v spojení s ust. § 13 ods. 3 OZ vo výške, tak ako je uvedené vo výroku rozsudku.

88. Stanoviť všeobecne aplikovateľné kritéria na určenie výšky peňažnej náhrady v prípade smrti blízkej osoby ako následku protiprávneho konania škodcu nie je objektívne možné, pretože ľudský život nie je obchodovateľný tovar a jeho hodnota je v peniazoch nevyčísliteľná, možno iba zmierniť ťažkú citovú ujmu za neoprávnený zásah do práva na ochranu poškodeného a pozostalých blízkych osôb formou právnych prostriedkov upravených v Občianskom zákonníku. Je nutné vcítiť sa do prežívania pozostalých blízkych osôb, akú ujmu a traumu predstavuje pre nich smrť osoby blízkej, ktorú stratili v dôsledku protiprávneho zavineného konania inej osoby.

89. V zmysle týchto zásad rozhodoval súd a priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je porovnateľná aj s obdobnými prípadmi v iných prejednávaných súdnych sporoch. Podľa názoru súdu výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná tak závažnosti vzniknutej ujmy, ako aj okolnostiam, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil aj tú skutočnosť, že zo strany žalovaného v 1.rade nešlo o úmyselné konanie so zohľadnením podmienok, za ktorých k dopravnej nehode došlo.

90. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1, 2 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

91. Žalobkyne mali v konaní plný úspech, čo do základu uplatneného nároku, pretože v konaní bolo preukázané, že došlo k zásahu do ich osobnostných práv. Výška plnenia pritom závisela od úvahy súdu, preto žalobkyne je potrebné považovať za procesne úspešné v plnom rozsahu v konaní. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané, podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Košice-okolie. Lehota na podanie odvolania začína plynúť dňom nasledujúcim po dni doručenia tohto rozhodnutia.
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie musí byť podpísané a predložené v počte 2 rovnopisov s prílohami.
U p o z o r n e n i e : ak nebude súdu doručený potrebný počet rovnopisov s prílohami, jeho kópie súd vyhotoví na náklady odvolateľa.
Ak povinná osoba dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.